

"İman nuru, lezâiz-i meşrûanın zevâle başladıkları zaman hasıl olan elemleri, emsalinin vücut ve gelmekte olduklarını göstermekle izale eder." cümlesini devamıyla izah eder misiniz?

"İman nuru lezaiz-i meşruanın zevale başladıkları zaman hasıl olan elemleri, emsalinin vürud ve gelmekte olduklarını göstermekle izale eder."(1)

Lezzetlerin başlaması nasıl insanı mutlu ederse, bitmesi de mutsuz eder. Lezzetlerin bitmesine iman ışığı ile bakarsak, *"Lezzetler her nekadar bitiyor olsalar da arkasından yenisini gönderen Kerim Rabbimiz var."* der üzüntü ve mutsuzluğu gider.

"Ve keza nimetlerin devam edip tenakus etmemesini, nimetlerin menbainı göstermekle temin eder."(1)

Nimetlerin eksilmeden devamlı olacağı, ancak nimeti veren Allah'ın bekası ile anlaşılır. Yani nimeti veren Allah var oldukça, nimet de Onunla beraber var olacaktır. Yani nimetlerin asıl kaynağı sebepler değil, sebeplerin sebebi olan Allah'tır.

"Ve keza firak ve ayrılmaların elemlerini teceddüd-ü emsalinin lezzetini göstermekle izale eder. Yani zeval düşüncesiyle bir lezzette çok elemler olur ki, iman o elemleri teceddüd-ü emsal ile ihtar ve izale eder."(1)

İnsana en büyük acı ve azap veren şey, sevdiği şeylerden ayrılmasıdır. Oysa insanın sevdiği şeyler yok olup gitmiş olsa bile, hemen ardından benzerlerin gelmesi onun ayrılıktan aldığı acıyı tedavi eder. 2016'da bir elma yer, bu elma 2017'de benzer bir şekilde yeniden önüne getirilir. Önceki ve gelecek olan elmaların birbirine çok benzemesi, âdeta zeval ve yokluk kavramını hissettirmiyor bile.

"Maahâzâ lezzetlerin teceddüdünde de başka lezzetler vardır. Evet bir semerenin şeceresi olmasa, o semerede münhasır kalan lezzet,

---

onun yemesiyle zâil olur ve zevali de mûcib-i teessür olur. Fakat o semerenin şeceresi maruf ise, o semerenin zevalinden elem hasıl olmuyor, çünkü yerine gelen var."(1)

Lezzetlerin tazelenmesi ve yenilenmesinde de başka bir mutluluk, farklı lezzet bulunuyor. Meyvenin ömrü bir mevsimlik olmuş olsa da meyveye aracılık eden ağacın ömrü en az otuz kırk yıl. Meyve hemen gitse de aynı meyvenin devamını sağlayan ağaç gözümüzün önünde duruyor. Öyle ise sevdiğim yiyecekler tükendi diye niye kahr çekeyim.

"Ve aynı zamanda, teceddüd haddizâtında bir lezzettir."(1)

Ayrıca değişim ve yenilenmenin kendisi de bizzat bir lezzettir. Çünkü tek düze ve monoton bir hayat çekilmez. Sürekli yaz olsa kışı özleriz, sürekli kış olsa yazı özleriz; bu yüzden Allah ara tonları ile mevsimleri sürekli yeniliyor.

"Ve keza ruh-u beşeri en ziyade sıkan, ayrılmalardan neş'et eden elemlerdir. Nur-u iman o elemleri teceddüd-ü emsal ve tahaddüs-ü visal ümidiyle izale eder."(1)

İnsan ruhunu en çok sıkan ve bunaltan şey, ayrılıklardan gelen acılardır. Ama iman nuru ile bakıldığında, hiçbir şey yok olmadığı gibi gidenin yerine mutlaka yenisi geliyor. Ayrılık mutlak olsa, bir daha yenisi gelmese, o zaman ayrılığın acısı çekilmez olurdu.

(1) bk. [Lem'alar, Yirmi Dokuzuncu Lem'a, İkinci Bab.](#)